

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 12. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Aldis Laviņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto sabiedrības ar ierobežotu atbildību [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 21/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Obligāto eksemplāru likuma 4. panta pirmo un otro daļu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. panta pirmajam un ceturtajam teikumam.

2. Apstrīdētās normas noteic, ka visi obligātie eksemplāri [publiskai izmantošanai paredzēts iespieddarba, elektroniska izdevuma vai nekonvencionālās jeb „pelēkās literatūras” eksemplārs, kuru likumā noteiktajā kārtībā saņem Latvijas Nacionālā bibliotēka, vai tiešsaistes publikācija, kuru tā vāc un arhivē (rasmo)], izņemot tiešsaistes publikācijas, piegādājami Latvijas Nacionālajai bibliotēkai, kas daļu no saņemtajiem obligātajiem eksemplāriem nodod citām bibliotēkām likumā noteiktajā kārtībā. Obligātos eksemplārus bibliotēkas saņem bez maksas.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izdevusi plānotāju. Tā nav piekritusi Latvijas Nacionālās bibliotēkas rīcībai, atbilstoši apstrīdētajām normām saņemot Pieteikuma iesniedzējas izdotā plānotāja obligātos eksemplārus un neapmaksājot tās izrakstītos rēķinus. Pieteikuma iesniedzēja šādu rīcību apstrīdēja Kultūras ministrijā, ar kuras lēmumu rīcība atzīta par atbilstošu normatīvo aktu prasībām. Administratīvā rajona tiesa atteicās izskatīt Pieteikuma iesniedzējas pieteikumu par Kultūras ministrijas lēmuma atzīšanu par prettiesisku un zaudējumu atlīdzināšanu, jo pieteikums bija acīmredzami nepamatots. Administratīvā apgabaltiesa, izskatot Pieteikuma iesniedzējas blakus sūdzību, nolēma Administratīvās rajona tiesas lēmumu atstāt negrozītu.

Pieteikumā ir norādīts uz Pieteikuma iesniedzējai Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Administratīvās apgabaltiesas lēmums, ar kuru atstāts negrozīts Administratīvās rajona tiesas lēmums, nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmo teikumu konstitucionālo sūdzību var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās. Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no (datums), kad tika pieņemts un stājās spēkā Administratīvās apgabaltiesas lēmums lietā (numurs). Konstitucionālā sūdzība Satversmes tiesā saņemta 2019. gada 14. februārī. Tātad Pieteikuma iesniedzēja ir ievērojusi termiņu konstitucionālās sūdzības iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdēto normu neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai. Likuma prasība par juridisko pamatojumu nozīmē, ka pieteikuma iesniedzējam ir pienākums citstarp sniegt juridiskus argumentus tam, vai apstrīdētajā normā ir ietverts pamattiesību ierobežojums, vai tas ir noteikts ar likumu, vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai tas ir samērīgs ar leģitīmo mērķi.

Pieteikuma iesniedzēja neapstrīd, ka Satversmes 105. pantā ietverto pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu un ierobežojumam ir leģitīms mērķis – sabiedrības labklājības aizsardzība –, jo ierobežojums ir vērst uz nacionālā kultūras mantojuma saglabāšanu. Tomēr pamattiesību ierobežojums esot nesamērīgs, jo tā leģitīmo mērķi varot sasniegt tādā pašā kvalitātē ar Pieteikuma iesniedzējas tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Proti, tiesiskajā regulējumā formulējot precīzus izņēmumus un paredzot individuālas izvērtēšanas mehānismu. Tāpat arī labums, ko no piecu

bezmaksas obligāto eksemplāru iesniegšanas Latvijas Nacionālajai bibliotēkai iegūst sabiedrība, esot mazāks par indivīda (it īpaši jauna un neliela uzņēmuma, kura izdoto plānotāju tirāža ir tikai 100 eksemplāri) tiesībām nodarīto kaitējumu.

Pieteikumā minēts, ka Obligāto eksemplāru likums neparedz pienākumu veikt izvērtējumu par to, kuram iespieddarbam ir kultūrvēsturiska vērtība. Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav norādījusi juridiskus argumentus tam, ka tās izdotie plānotāji nebūtu uzskatāmi par liecību sava laika poligrāfiskajai kultūrai, gaumei, sabiedrības paradumiem un tradīcijām un ka tādējādi tiem nebūtu kultūras mantojuma vērtības. Tāpat arī Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi juridiskus apsvērumus par apstrīdēto normu pieņemšanas procesā veikto likumdevēja izvērtējumu attiecībā uz Obligāto eksemplāru likumā paredzēto obligāto eksemplāru skaita finansiālo ietekmi uz izdevējiem, izvēloties noteikt mazāku piegādājamo bezmaksas eksemplāru skaitu nekā pirms tam spēkā esošajā Poligrāfisko un citu izdevumu bezmaksas obligāto eksemplāru piegādes likumā paredzēto.

Tādējādi pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 21/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele